ژیان هەر بۆ ئەوە باشە لەناو لانکێک بیت و لەشوێنی خۆت بجولێی!.. رۆژگار خالید

بەیادی سەردەمی منداڵی و گەنجی و ئەزموونی ئێستای سەدان مرۆڤی خێرلەخۆ نەدیووی ئەم نیشتمانە .

خوێندنەوەیەک بۆ دیوانی شیعری ” پاییزی زەعیم “

نووسینی ” تەلعەت تاهیر “

پاییزی زەعیمێکی خەیاڵاوی و نیشتمانێکی لە کارتۆن دروستکراو و سەدان مرۆڤی شێتکراو .

لەسەرەتادا دەمەوێت بڵێم

ئەو ژیانەی تێدا دەژین بەم شێوەیە بووە !

_ دیوێکی جوانە و دیوێکی ناشیرینە .

_ دیوێکی ڕووناک و دیوێکی تاریکە .

_ دیوێکی برسی و دیوێکی تێرە .

_ دیوێکی زانا و دیوێکی نەزانە .

_ دیوێکی بەپێکەنینە و دیوی دووەمی هەمیشە گریاوە .

_ دیوێکی لەڕابردوو دەڕوانێ و دیوێکی لەداهاتوویەکی نادیار .

_ دیوێکی کۆنەپەرست و ترساو لەداهاتووی ، وە دیوێکی سەرلێشێواوە .

_ دیوێکی کڕدراوە و دیوێکی فرۆشراوە .

لە سێوێکی سپی دەچێت دیوی ناوەوەی ڕەشهەڵگەراوە .

ئەگەر ژیان کۆد و ڕەمز و شتی نەبینراوی تێدا نەبوایە شتێکی ئەو ت□نەدەما لەبارەیەوە چیرۆکی بۆ بگێڕینەوە یانیش شیعری بەباڵای بڵێن .

هەر بۆیە پێش ئەوەی قسە لەسەر دەقە شیعرەکانی ئەم دیوانە بکەم . بەپێویستی دەزانم وورد ببمەوە و بزانم نهێنی تێڕامانی شاعیر لەکوێی دەقی ئەدەبیاتی کوردییە تاوەکو هەڵوەستەی لەسەر بکرێت ! چونکە دەقەکان بۆ لاواندنەوەی دڵی گەنجێک نییە یانیش ستایشی کچە شۆخێکی جوان نییە ، گریان و ڕۆڕۆش نییە بۆ ساتێک یاخود ڕوودانی شتێک ، ووشەکان و نیشانەی پرسیار و سەرسوڕمانەکان و ماناکانی نێو هەر ڕستەیەک وادەکا تێڕامان و گێڕانەوەکان تووشی شۆکمان بکات ، بۆیە پێویستە دووجار وێنەکان ببینین جارێکیان سادە و جارێکیتر بەئاڵۆزی ، جارێک ڕقمان لێی بێت و جارێک بەتوندی لەباوەشی بگرین

.
هەموو ئەو شتانەی ل□ بارەیەوە نووسیم :.
دەتوانم بڵێم نیوەی ڕاستیەکانی ژیانن و شتی ل□ بارەیەوە دەزانین کەچی ژیانی هەر یەکێکمان دیوێکی شاراوە هەیە پێویست دەکا هەستی پێبکەین ئەگەر هیچ شتێکی ل□ بارەیەوە نەڵێن .
کەواتا□ ل□سەردەمێک دەژین هیلاکین و برسین و یانیش هەژارین و پیربووین و یادەوەرییەکان و هەموو ئەو شتانەی هەن و نابینرێن لەڕێی ئەم دەقەوە لێی تێدەگەین بۆچ شتێک لەم ژیانە ژیاوین !!
کەچی ئەو شتانەی ل□ پێش چاون و ئەو شتانەی ئیهمالکراون لەلای خەڵکی پرسیاری جددیان لەسەر ناکرێت شاعیر دەیکاتە پرسیار و دەیکات بەشیعر و یادەوەری !
ئاوڕدانەوە لە ژیانی منداڵ□ی و گەنجی و بیرەوەرییەکان لەگەڵ دایک و باوک و گێڕانەوەی خەمەکان و هیلاکی ئێستای گەورەکان وادەکا لەیەککاتدا هەم ڕابردووی خۆشبووێت هەمیش ئیهمالی بکات .
شاعیر چەندە بەدوای ووشەی جوان دەگەڕێت هێندەش بەدوای ئەو شتانە دەگەڕێت مرۆڤی ئێمەی تێکشاندووە .
بۆیە هەندەکجار بەزمانی حەقیقەت دەدوێت ئەو حەقیقەتی وەک تونێلێکی تاریکە هەتا گوزەری تێدا نەکەی و لێوەی فێرنابی ، کەچی کاتەک فێردەبی ڕقت لەو ڕابردووە دەبێتەوە !
چونکە هەست دەکەی تەنیایی و ڕۆشتنی ئازیزان نیوەی خۆشیەکانی لێوەرگرتیەوە ، دڵڕەقی و بێدەنگی و توڕەیت وادەکات هەست بکەی ئەم ژیانە زوڵمی لەهەموو کەسێک کردووە .
بۆیە ناچارانە پێویستت بەڕوانینێکی جوانتر هەیە ، پەیامێکی جوانت هەبێت بۆ هەموو شتێک ، ئەم دیوانە دەتوانێت جوانییەکانی ژیان ببینی ، تێبینی و ووردبوونەوی جوانم بینی بەم شێوەی خوارەوە : .
" لەڕووی تەکنیکیەوە "
وەڵامی هەندێک پرسیاری دەداتەوە هیچ کاتێک بەخەیاڵمان نایەت شیعر بتوانێت وەڵاممان بداتەوە هەندێک شت هەیە لە ژیانمان دەیکاتە پرسیار و وادەکات خوێنەر خۆی لەژیانی ڕۆژانەیدا بەدوای وەڵامەکان بگەڕێت.
بۆ نموونە :.
زەعیم دروستکەری وەرزەکانە
بەقسەکانی بەهار دێنێ
بە کردەوەکانیشی پایز ! " لاپ□□□ 39 " " □□□□□□ □□□□□□□□□□ "
[illegible]

□□□□□□□ □□□□□□□□□□□□□□□ ! ” □□□□□□□ 82 “
” لەڕووی مرۆڤناسی “
خەمێک هەیە یاخود هەژارییه□ک ه□ی□ مر□ڤایه□تی گرتۆتەوە ئەو هەژارییە تەنها شاعیران دەتوانن هەستی پێبکەن و لەبارەی بدوێن و بینووسنەوە .
بۆ نموونە :.
کەس بیری نایە لەکەیەوە بۆتە زەعیم ؟
ئەوەی زانراوە کەسێکی ئاسایی نییە
دەتوانێ کانزاکانی ژێر زەوی بخوات
پێدەشت بەدارستانەوە بجوێت و
ڕووبار هەڵقورێنی و ئاسمان بخاتە باخەڵییەوە ،
نەوت دەخاتە گیرفانییەوە و ناڕژێ ! لاپەڕە ” 17 _ 18 “
” لەڕووی هەستەوە “
بەدەگمەن ئەو شتانە دەبینین ژنان دەیکەنە قوربانی وەکو تەمەن و جوانی و لەشساغی و ئەو هێزە فیزیکیی□ی هەیانە لەپێناو ئەوەی ئەو دونیایە بەجوانی بمێنێتەوە لەکاتێکدا پیاوان هەموو شتێک دەشێوێنن.
بۆ نموونە :.
ئای لەباشی ژنەکان
مرۆڤ دروست دەکەن
چێشت و دوورمان و چاکردنەوەی دڵ دەزانن
ئێمەی نێرینەش چیمان کرد ؟
قامچیمان بەپشت ناساند و
هەندێک کلتورمان لەناوبرد و
ئەمەریکاشمان دۆزییەوە …. ! ” لاپەڕە _ 115 “
” گێڕانەوەی سەردەمێک “
شیعر سەردەمێک دەگێڕێتەوە ئەو سەردەمی بووە بە مێژوویی□کی تاڵ و ناخۆش ، سەرباری برسیەتی و هەژاری و شەڕی براکوژیمان دیت .
لەم سروشتە جوانەی ئێمەدا
تاکەدار کەنەک مێژوو
کەنەک ئەدەب پاییزیش د□ر□ڤ□تی نەیەت براکوژییە ! ” لاپەڕە _ 99 “
” کاتێک مردن نایەت “
لەچاوەڕوانی مردنێکی ڕەشدا کەچی مرۆڤەکان سەدان خەونی ڕەنگا و ڕەنگیان هەیە و کەچی مردن خاڵی ڕەشی هەموو شتێکە و چارەی هیچ ڕەنگێکی ناوێت .
لە ژیان ڕاهاتووین
خەمی ئەوەمانە بمرین

لێرە گۆڕستانیش دیواری هەیە ! ” لاپەڕە _ 103 “
” گێڕانەوەی ژیانی پادشاکان “
لەڕاستیدا شیعر ئەو دیوەی شتانەمان نیشان دەدا سەرکردە و پادشا و کوڕەکانیان ڕوانینێکی خەیا□بیانە و سەیر و سەمەرەیان هەیە بۆ ژیانی خەڵکی ئاسایی بۆیە بەگشتی ئەو شتانە دەنووسنەوە خۆیان دەیانەوێت ، گرنگ نییە تۆ کێی و چۆن دەژی ، پێویستە گرنگی بەهەموو شتێک بدەیت پادشاکان دەیانەوێت .
زەعیم بێ ئەوەی نووسەر بێت
دەمانخوێندەوە
زەعیم بێ ئەوەی خوێنەر بێ
دەمانووسی□وە . ” لاپەڕە _ 133 “
” مرۆڤی بێجوولە “
ژیانێکی مۆمیاکراو ئەو شێوە ژیانەیە هیچ جوولەیەکی جەستەیی و فکر و خەیاڵی تێدا نییە ، هەموو شتێک ڕەقبۆتەوە مۆمیا ناتوانێت بجوولێت چ بگاتە ئەوەی بیەوێت بژیت .
قاچی لەشوێن گیربووە
چاوەکانی لەزەمەن بێشومار مردنی دیت
ل□ پێخەفی یەک تەمەن . ” لاپەڕە _ 104 “
” زاڵمێکی شێت و خەلەفاو “
دڵی خۆشە مێژوویی□کی ناشیرین دەنووسێتەوە و پێی وایە دەتوانێت هەموو شتێک بە جادووێک یانیش سحرێک بەتاڵ بکاتەوە و پێی وایە پاڵەوانە خەڵک دەبێت خۆشیان بوێت .
ئەم پشتە
بەرگەی چەند زاڵم بگرێ ؟
لەچاڵی گەروودا چەند گۆرانی بنێژین ؟
بۆچی مردن تەنها ماوە ؟!
لەجەستەی شوێندا تەنها قەبر و زیندان باوە ؟
پێمان بڵێ :
لە پۆشاکی زەمەندا چەند پینە ڕێگەپێدراوە ؟ ” لاپەڕە _ 105 “
کورسییەکی جێگیر و چاوێکی جووڵاو
موعجیزەیە
بەهۆی بیرکردنەوەی وەستاوەوە خەون غلۆر بێتەوە ! ” لاپەڕە _ 88 “
ئەوەی وایکرد بەم ڕۆژە بگەین
بەس تۆ نەبوویت … ئێمەش بووین
ئێمەش خاک و نەتەوەمان لە حوکمڕانی جوودا نەکردەوە .
” لاپەڕە _ 77 “
ئیتر بەسەرچوو ڕۆژگاری ئەو دڵانی بەدروشمێک چاک دەبوونەوە !

بەسروودەک پاک دەبوونەوە !! ” لاپەڕە 76 ” [illegible]
[illegible]
[illegible] ! ” _71 ” [illegible]
[illegible] !! ” [illegible] 53 “
هەرکەسێ و کێڵەی ئاراستەی خۆیەتی
ئەو کێڵەی ئەو بیرەکەیە بوو کە ئەمە بمێننەوە
ئەمەش کێڵەی ئەو ئازادییە بووین کە[illegible]ژی دوای نەمانی ئەو چیمان
بەسەر دێ ؟ ! ” لاپەڕە _ 131 “
چەند ووشەیەک بۆ کۆتایی ” کاریگەری ووشە “
دونیای شیعر و فکری شاعیر زۆر جیاوازە لەم ژیانەی تێدا دەژین !
بەڵێ هەموو کاتێک خەیاڵ بەهێزترە لە حەقیقەت ، خەیاڵ جوانترە لە
ڕاستییەکانی ژیان .
ئەگەر کاریگەری ووشە ئەوەندە بەهێز نەبوایە و مرۆڤی لەچاوەڕوانی
ژیانێکی باشتر و جوانتر و دادپەروەرانەتر شەت دەبوو .
مرۆڤ ناتوانێت رووبەڕووی ئەم هەموو ستەم و زۆرداری و ناخۆشی ژیان
و برسیەتی ژیان ببێتەوە ئەگەر بەخەیاڵ نەڕوانێت .
هەر ئەوەشە وادەکا مرۆڤ بەرگەی ئەو ژیانە نەگرێت ئەگەر شیعری
لەوەربگرینەوە !
بەڵێ دەگەڕێمەوە بۆ نووســـینی دەســـتپێکی کتێبەکە بەم شێـــوەیە
نووسراوە :.
لەپەراوێزی ڕۆمانی ” پایزی پاتریکی _ گابرێل گارسیا مارکێزەوە ”
.
تێبینی /
هەر کەســێک هەســتی کــرد ئەم دەقە ڕەفتارەکــانی دەگــرێتە خۆی ئەوا
هەڵەی ئەم نووسینە و ڕۆمانی گابرێل گارسیا مارکێز نییە، بەڵکو
هەڵەی کار و کردەوەکانی خۆیەتی ، خۆ ئەگەر خۆیشی تێدا دەزییەوە
ئەوا پێش هەموو شتێک پێشکەشە بە ئەو .